

Kelle ülesanne on keelepoliitika?

Pirkko Nuolijärvi

Suur maalritöö: keelest ja meelest

Tartu 7.6.2016

Keelepoliitika tegutsejad

- Rahvusvahelised organisatsioonid
- Valitsus ja riigikogu
- Keele- ja muud teadlased
- Valdkond
- Kool
- Perekond
- Üksikisik

Soome keelte maastik 31.12.2015

Soomes on rohkem kui 5.4 miljoni elanikku

- soomekeelseid (emakeel soome keel)
4.9 miljoni (88.7%)
- rootsikeelseid 290,161 (5.3%)
- teiste keelte kasutajaid (emakeelena) 329,562
(6,0%) (umbes 150 keelt)

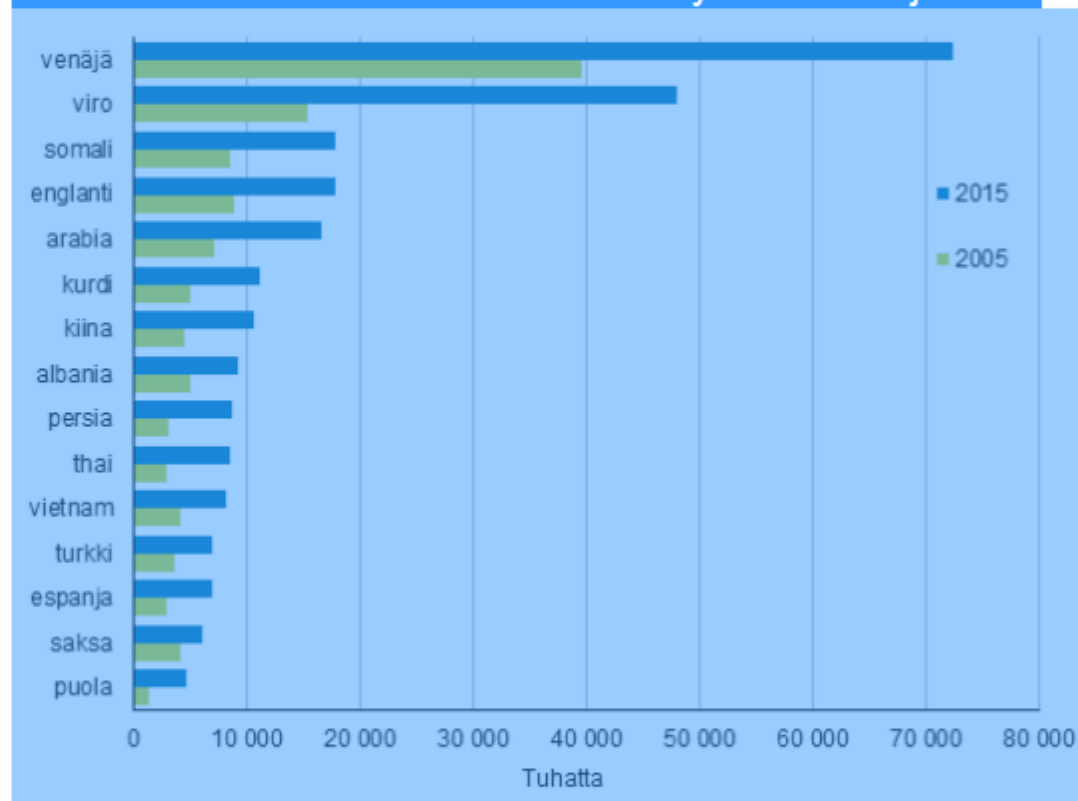
TOT

tö

törakenne

2.0

Liitekuvio 2. Suurimmat vieraskieliset ryhmät 2005 ja 2015

Lähde: Väestörakenne 2015, Tilastokeskus

Lisätietoja: Markus Rapo 029 551 3238, vaesto.tilasto@tilastokeskus.fi

Vastaava tilastojohtaja: Jari Tarkoma

Rahvusvahelised organisatsioonid

- Ühinenud Rahvaste Organisatsioon: ÜRO inimõiguste deklaratsioon
- Euroopa Liit
- Euroopa nõukogu
- Põhjamaade nõukogu

Deklaratsioonid, põhikirjad, soovitused

Regionaal- või vähemuskeelte Euroopa harta ja Soome

- Harta osa II: saami keeled, rootsi keel, Soome romi keel, vene keel, tatari keel, jidiš ja karjala keel (karjala keel aastast 2009).
- Harta osa III: saami keeled, rootsi keel

Valitsus ja riigikogu

- Põhiseadus
- Keeleseadus
- Saami keeleseadus
- Viipekeele seadus
- Kodumaiste keelte keskuse seadus
- Haldusseadus

Keeleseadus 2004: Ametnikul on kohustused, üksikisikul on õigused

- Ükskeelsed ja kakskeelsed riigi ametiasutused soome ja rootsi keeles
- Ükskeelsed soomekeelsed vallad (264) ja ükskeelsed rootsikeelsed vallad (16) ehk kakskeelsed vallad soome keele enamuskeelena (18) ning kakskeelsed vallad rootsi keel enamuskeelena (15)
- Kokku 1,7 miljoni elanikku elab kakskeelsetes vallades
- Sujuv teenindus kummaski keeles
- Informatsioon nii soome kui ka rootsi keeles

Valitsuse aruanne 2013

Aruanne sisaldab informatsiooni, kuidas keeleseadus on viidud praktikasse

- avalikus sektoris
- tervishoiuteenuses ja sotsiaalteenuses
- õppeasutustes
- kohtutes

Informatsiooni peallikad on erinevad haldusorganisatsioonid, teised organisatsioonid ja elanikud.

<http://www.om.fi>

Hallintolaki - Haldusseadus

9 §

Viranomaisen on käytettävä asiallista, selkeää ja ymmärrettävää kieltä.

Ametnik peab kasutama asjalikku, selget ja arusaadavat keelt.

Keele- ja muud teadlased

- Ülikoolide keelestrateegiad ja põhimõtted
- Soome ja rootsi keele teaduslike terminite hoolekanne ja arendamine
- Riigi finantseeritud keeletöö Soome Kodumaiste keelte keskus
- Keeleuurijate teaduslikud ja populaarsed teosed ja artiklid

Tieteent termipankki – Teaduslike terminite pank

- interdistsiplinaarne projekt, mille eesmärk on koguda püsiv terminipank iga eriala uurimuse jaoks Soomes
- pank toetab uurijaid, tõlkijaid, ajakirjanikke ja teisi, kes kirjutavad erialade uurimusest ja uuringute tulemustest soome keeles
- erialade asjatundjarühmad koguvad termineid
- projektil on kolm esimest erialaprojekti: botaanika, õigusteadus ja keeleteadus
- projekt on osa Soome keelevara konsortsiumist FIN-CLARIN, ja selle kaudu kuulub projekt Euroopa konsortsiumisse CLARIN-ERIC ja ESFRI.

Valdkond

- Eraldi soomekeelsed ja rootsikeelsed põhikoolid ja gümnaasiumid kakskeelsetes vallades ja ka paljudes ükskeelsetes linnades (näiteks: Lahti, Kotka, Tampere, Varkaus)
- Oma emakeele õpetamine (muu kui soome, rootsi või saami keeled): 2 tundi nädalas

Kool

- 40 emakeele õpetust Helsingi põhikoolides
- 12% õpilastest õpib soome keelt teise keelena
- Kakskeelne õpetus :
 - saksa ja soome keeles
 - prantsuse ja soome keeles
 - vene ja soome keeles
 - inglise ja soome keeles
 - eesti ja soome keeles
 - somali ja soome keeles
 - araabia ja soome keeles
 - hiina ja soome keeles
- Keelekümbelus rootsi keeles soomekeelsete õpilaste jaoks

Perekond

- Oma emakeelt kasutatakse kodus
- Vanemate keeli kasutatakse kodus
- Vanemad toetavad teiste keelte tunnustamist
- Vanemad toetavad keelteõpinguid

Üksikisik

- austab oma emakeelt ja kasutab seda
- austab teiste inimeste emakeelt
- tahab õppida teisi keeli

Urmasele

